

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет соціальної та психологічної освіти
Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Завідувач кафедри
І. В. Албул

“09” серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 37 ПРАКТИКУМ З СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Галузь знань _____ 23 Соціальна робота _____

Спеціальність _____ 232 Соціальне забезпечення _____

Освітньо-професійна програма _____ Соціальне забезпечення _____

Робоча програма з навчальної дисципліни «Практикум з соціального забезпечення» для здобувачів вищої освіти спеціальності 232 Соціальне забезпечення.

Розробник: Гончар Інна Григорівна, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи, кандидат педагогічних наук.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи.

Протокол № 1 від «03» серпня 2022 року

Завідувач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи

_____ (Албул І.В.)

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні науково-методичної комісії факультету соціальної та психологічної освіти.

Протокол № 1 від «09» серпня 2022 року

Голова науково-методичної комісії факультету соціальної та психологічної освіти

_____ (Бондаренко Г.В.)

Пролонговано:

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» __ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» __ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» __ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» __ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	денна
Вид дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	Обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська мова
Загальний обсяг у кредитах ЄКТС / годинах	4/120
Курс	2
Семестр	4
Кількість змістових модулів із розподілом:	5
Обсяг кредитів	4
Обсяг годин, у тому числі:	120
Аудиторні:	60
Лекційні	
Семінарські / Практичні	60
Лабораторні	
Самостійна робота	40
Індивідуальні завдання	20
Форма семестрового контролю	Залік

2. Мета й завдання навчальної дисципліни

Мета: оволодіння здобувачами сукупністю спеціальних знань та набуття практичних навичок необхідних для бакалаврів з соціального забезпечення, здатних вирішувати проблеми соціального забезпечення і задачі професійної діяльності.

Завдання:

- формування професійного світогляду, наукових і практичних знань з соціального забезпечення;
- визначення та розкриття змісту понять, категорій та інститутів соціального забезпечення, законодавчих актів;
- розвиток навиків самостійної творчої роботи при закріпленні теоретичних знань у ході вивчення курсу;
- формування вміння вирішувати практичні задачі.

У результаті вивчення даної навчальної дисципліни здобувач повинен здобути такі компетентності:

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної діяльності соціального забезпечення або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

У процесі вивчення дисципліни студенти повинні оволодіти такими компетентностями:

Загальні компетентності:

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 12. Здатність працювати в команді.

ЗК 13. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК 16. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові) компетентності:

ФК 3. Здатність консультувати з питань соціального забезпечення різним групам населення, що опинилися у складних життєвих обставинах;

ФК 7. Здатність застосовувати методики індивідуальних обрахунків адресної соціальної допомоги, методики індивідуальних обрахунків призначення субсидій, соціальної допомоги мало захищеним категоріям населення, допомоги по безробіттю;

ФК 10. Здатність до планування та реалізації заходів з надання адресної соціальної допомоги;

ФК 14. Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.

Розвинути базові soft skills: креативність, робота в команді, взаємодія з людьми, саморозвиток, критичне мислення, вміння вирішувати конфлікти, вміння приймати рішення.

3. Результати навчання за дисципліною

Програмні результати навчання:

ПРН 9 виявляти готовність до взаємодії з колегами по роботі, приймати управлінські рішення в організації роботи виконавців;

ПРН 15 приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки;

ПРН 18 використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги;

ПРН 19 ефективно працювати як індивідуально, так і у складі міждисциплінарної команди фахівців;

ПРН 20 демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Ключові аспекти соціального забезпечення

Тема 1. Поняття, предмет, методи і система соціального забезпечення. Поняття соціального забезпечення, соціального страхування і соціального захисту населення. Концепція реформи соціального забезпечення в Україні. Функції соціального забезпечення. Право людини на соціальне забезпечення і роль держави в його реалізації. Формування системи соціального забезпечення. Форми соціального забезпечення.

Тема 2. Політика соціального забезпечення та діяльності соціальних служб України. Поняття права соціального забезпечення. Предмет права соціального забезпечення: матеріальні, процедурні, процесуальні відносини. Методи соціального забезпечення. Система соціального забезпечення. Загальні та особливі положення права соціального забезпечення.

Тема 3. Джерела права соціального забезпечення. Поняття, особливості джерел соціального забезпечення. Форма і класифікація соціального забезпечення. Загальна характеристика основних джерел соціального забезпечення. Роль міжнародних договорів, угод у сфері соціального забезпечення.

Тема 4. Основні принципи права соціального забезпечення. Поняття, система та значення принципів соціального забезпечення України. Зміст принципів права соціального забезпечення. Роль і значення загальноправових та міжгалузевих принципів у праві соціального забезпечення.

Тема 5. Правовідносини у сфері соціального забезпечення. Поняття і види правовідносин із соціального забезпечення. Загальна характеристика суб'єктів, об'єктів і змісту правовідносин із соціального забезпечення. Пенсійні правовідносини. Правовідносини щодо надання допомоги і компенсацій. Правовідносини щодо трудового каліцтва чи професійного захворювання. Правовідносини щодо медичної (лікарської) допомоги, соціальних послуг і пільг за системою соціального забезпечення.

Змістовий модуль 2. Трудовий і страховий стаж у соціальному забезпеченні

Тема 6. Трудові відносини. Класифікація трудових правовідносин. Індивідуальні трудові правовідносини. Колективно-трудові правовідносини. Відносини з утворення і діяльності профспілок. Відносини укладання і виконання колективних договорів. Відносини участі трудових колективів в управлінні організаціями.

Тема 7. Колективний договір та угоди. Колективні переговори. Поняття колективної угоди. Види колективних угод. Сторони колективних угод в залежності від рівня укладання. Значення колективної угоди. Поняття колективного договору та відмінність від колективної угоди. Укладання колективних договорів. Сторони колективного договору. Принципи укладання колективного договору.

Тема 8. Поняття трудового стажу, його види. Поняття трудового стажу, його значення і класифікація. Загальний трудовий стаж. Спеціальний трудовий стаж, його зміст і підвиди. Страховий трудовий стаж. Вислуга років.

Тема 9. Страховий стаж: обчислення і підтвердження. Обчислення трудового стажу, види та характеристика. Підтвердження трудового стажу. Докази трудового стажу. Зарахування стажу для призначення пенсій.

Тема 10. Порядок обчислення середньої заробітної плати. Визначення розрахункового періоду. Алгоритм обчислення середньої заробітної плати для розрахунку виплат за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Змістовий модуль 3. Пенсійне забезпечення

Тема 11. Загальна характеристика пенсійної системи України. Пенсійна система України, її сучасний стан. Поняття пенсій та їх класифікація. Право вибору пенсії. Пенсійне забезпечення у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Недержавне пенсійне забезпечення.

Тема 12. Пенсія за віком. Поняття пенсії за віком. Пенсія за віком на загальних підставах. Пенсія за віком на пільгових підставах. Пенсії за віком у зв'язку з особливими умовами праці. Дострокова пенсія за віком і пенсія за віком при неповному загальному трудовому стажі. Розмір пенсії за віком. Надбавки до пенсії.

Тема 13. Порядок встановлення пенсії по інвалідності. Поняття пенсії по інвалідності. Інвалідність, її групи, причини, час настання. Юридичне значення пенсії по інвалідності. Пенсія по інвалідності на загальних підставах. Пенсія по інвалідності на підставах, передбачених для військовослужбовців. Розмір пенсії по інвалідності. Надбавки до пенсії.

Тема 14. Пенсія у зв'язку з втратою годувальника. Поняття пенсії у зв'язку з втратою годувальника. Умови призначення пенсії, їх диференціація залежно від причини смерті годувальника. Члени родини, що мають право на пенсію у зв'язку з втратою годувальника. Пенсія у зв'язку з втратою годувальника на загальних підставах. Пенсія у зв'язку з втратою годувальника на підставах, передбачених для сімей військовослужбовців. Розмір пенсії у зв'язку з втратою годувальника. Надбавки до пенсії.

Тема 15. Пенсія за вислугу років. Коло громадян, що мають право на пенсію за вислугу років, умови її призначення. Розмір пенсії за вислугу років. Надбавки до пенсії. Особливості пенсійного забезпечення за вислугу років військовослужбовців та осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ. Особливості пенсійного забезпечення за вислугу років окремих категорій працівників.

Тема 16. Обрахунок пенсії. Принципи обчислення пенсії. Порядок визначення заробітної плати для обчислення пенсії. Порядок обчислення заробітної плати для підприємців – фізичних осіб, які обрали спрощену систему оподаткування (єдиний податок, фіксований податок). Виплати (доходи), що враховуються в заробітну плату (дохід) застрахованої особи для обчислення пенсії. Перерахунок раніше призначеної пенсії. Адаптація пенсійних виплат.

Тема 17. Звернення за пенсією, порядок її призначення та виплата. Порядок звернення за призначенням (перерахунком) пенсії. Строки призначення (перерахунку) та виплати пенсії. Особливості виплати пенсій особам, які перебувають на повному державному утриманні. Порядок припинення та поновлення виплати пенсії.

Тема 18. Недержавне пенсійне забезпечення. Система та принципи недержавного пенсійного забезпечення. Суб'єкти недержавного пенсійного забезпечення. Види, умови та порядок пенсійних виплат. Державний нагляд і контроль у сфері недержавного пенсійного забезпечення.

Змістовий модуль 4. Страхова організація та інші соціальні виплати.

Тема 19 Страхова організація. Основні типи організаційної структури страхових компаній. Порядок укладання страхових договорів. Вивчення особливостей структури страхових тарифів, методології їх розрахунку. Розрахунок страхових тарифів за видами загального страхування та страхування життя.

Тема 20. Соціальні допомоги. Поняття допомоги та її види. Класифікація допомог і методи визначення їх розмірів. Терміни для звернення за допомогою. Умови і порядок призначення окремих видів соціальних допомог сім'ям з дітьми. Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям.

Тема 21. Допомоги і компенсаційні виплати за системою соціального забезпечення. Загальні положення компенсаційних виплат. Права та обов'язки. Розрахунок допомоги. Обчислення середньомісячного сукупного доходу особи. Документи для отримання компенсацій. Припинення виплати компенсації. Тимчасова зупинка виплати компенсацій. Призначення, виплата та контроль за наданням соціальних послуг фізичними особами.

Тема 22. Допомога малозабезпеченим сім'ям. Поняття державної соціальної допомоги. Обрахунок допомоги. Рівень забезпечення прожиткового мінімуму. Середньомісячний сукупний дохід сім'ї. Виплати, які не включаються до середньомісячного сукупного доходу. Прожитковий мінімум. Порядок звернення за допомогою. Призначення і виплата соціальної допомоги. Соціальна допомога за місцем фактичного проживання. Рішення про призначення соціальної допомоги.

Тема 23. Призначення субсидій. Документи для отримання субсидії. Оформлення бланків в електронному вигляді. Оформлення субсидій. Перехідний період. Розгляд питань щодо призначення житлової субсидії. Термін призначення субсидії. Субсидія на понаднормову житлову площу. Втрата права на субсидії. Монетизація субсидій.

Тема 24. Адресна допомога внутрішньо переміщеним особам. Право отримання допомоги на проживання. Порядку надання допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам. Програми «eПідтримка». Документи для отримання допомоги ВПО. Заява про надання допомоги на проживання ВПО. Подання заяви з використанням мобільного додатку Порталу Дія. Виплата допомоги малолітній дитині, яка прибула без супроводу законного представника.

Змістовий модуль 5. Соціальне забезпечення у сфері зайнятості з різними соціальними групами

Тема 25. Діяльність державної служби зайнятості. Державна служба зайнятості. Інфраструктура ринку праці. Діяльність служби зайнятості. Інтегрована інформаційно-аналітична система «Служба зайнятості». Найновіші технології для обслуговування безробітних та роботодавців. База даних про вакансії та претендентів. Оцінка ефективності діяльності центру.

Тема 26. Ринок праці. Робоча сила на ринку праці. Сукупна пропозиція, сукупний попит. Фактори, що визначають обсяг сукупної пропозиції. Основні групи, які формують пропозицію на ринках робочої сили і праці в Україні. Сукупний попит на ринках робочої сили і праці. Зайнятість. Види зайнятості. Завдання макроекономічної політики. Структурна форма безробіття.

Тема 27. Допомога на випадок безробіття. Розмір допомоги по безробіттю. Реєстр застрахованих осіб. Загальна тривалість виплати допомоги по безробіттю. Підтвердження наявного страхового стажу. Допомога по безробіттю особам з інвалідністю. Страховий стаж, набутий безробітним в період реєстрації. Допомога по безробіттю за календарний місяць. Терміни призначення допомоги по безробіттю.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л.	п.	лаб.	інд.	с. р.		л.	п.	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Ключові аспекти соціального забезпечення												
Тема 1. Поняття, предмет, методи і система соціального забезпечення	3		2			1						
Тема 2. Політика соціального забезпечення та діяльності соціальних служб України	4		2			2						
Тема 3. Джерела права соціального забезпечення	3		2			1						
Тема 4. Основні принципи права соціального забезпечення	3		2			1						
Тема 5. Правовідносини у сфері соціального забезпечення	3		2			1						
Разом за змістовим модулем 1	16		10			6						
Змістовий модуль 2. Трудовий і страховий стаж у соціальному забезпеченні												
Тема 6. Трудові відносини.	4		2			2						
Тема 7. Колективний договір та угоди.	4		2			2						
Тема 8. Поняття трудового стажу.	4		2			2						
Тема 9. Страховий стаж: обчислення і підтвердження	3		2			1						
Тема 10. Порядок обчислення середньої	4		2			2						

заробітної плати.												
Разом за змістовим модулем 2	19		10			9						
Змістовий модуль 3. Пенсійне забезпечення												
Тема 11. Загальна характеристика пенсійної системи України	4		2			2						
Тема 12. Пенсія за віком.	3		2			1						
Тема 13. Порядок встановлення пенсії по інвалідності	3		2			1						
Тема 14. Пенсія у зв'язку з втратою годувальника	3		2			1						
Тема 15. Пенсія за вислугу років.	3		2			1						
Тема 16. Обрахунок пенсії	3		2			1						
Тема 17. Звернення за пенсією, порядок її призначення та виплата	3		2			1						
Тема 18. Недержавне пенсійне забезпечення.	3		2			1						
Разом за змістовим модулем 3	25		16			9						
Змістовий модуль 4. Страхова організація та соціальні виплати												
Тема 19. Страхова організація	6		4			2						
Тема 20. Соціальні допомоги	4		2			2						
Тема 21. Допомоги і компенсаційні виплати за системою соціального забезпечення	4		2			2						
Тема 22. Допомога малозабезпеченим сім'ям	3		2			1						
Тема 23. Призначення	3		2			1						

субсидій												
Тема 24. Адресна допомога ВПО	4		2			2						
Разом за змістовим модулем 4	24		14			10						
Змістовий модуль 5. Соціальне забезпечення у сфері зайнятості з різними соціальними групами												
Тема 25. Діяльність державної служби зайнятості	6		4			2						
Тема 26. Ринок праці	4		2			2						
Тема 27. Допомога на випадок безробіття	6		4			2						
Разом за змістовим модулем 5	16		10			6						
Усього годин	100		60			40						
ІНДЗ						20						
Усього годин	120		60			20	40					

6. Теми семінарських / практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна форма
1.	Тема 1. Поняття, предмет, методи і система соціального забезпечення.	2
2.	Тема 2. Політика соціального забезпечення та діяльності соціальних служб України.	2
3.	Тема 3. Джерела права соціального забезпечення.	2
4.	Тема 4. Основні принципи права соціального забезпечення.	2
5.	Тема 5. Правовідносини у сфері соціального забезпечення.	2
6.	Тема 6. Трудові відносини.	2
7.	Тема 7. Колективний договір та угоди.	2
8.	Тема 8. Поняття трудового стажу.	2
9.	Тема 9. Страховий стаж: обчислення і підтвердження.	2
10.	Тема 10. Порядок обчислення середньої заробітної плати.	2
11.	Тема 11. Загальна характеристика пенсійної системи України.	2
12.	Тема 12. Пенсія за віком.	2
13.	Тема 13. Порядок встановлення пенсії по інвалідності.	2
14.	Тема 14. Пенсія у зв'язку з втратою годувальника.	2
15.	Тема 15. Пенсія за вислугу років.	2
16.	Тема 16. Обрахунок пенсії.	2
17.	Тема 17. Звернення за пенсією, порядок її призначення та виплата.	2
18.	Тема 18. Недержавне пенсійне забезпечення.	2
19.	Тема 19. Страхова організація.	4

20.	Тема 20. Соціальні допомоги.	2
21.	Тема 21. Допомоги і компенсаційні виплати за системою соціального забезпечення.	2
22.	Тема 22. Допомога малозабезпеченим сім'ям.	2
23.	Тема 23. Призначення субсидій.	2
24.	Тема 24. Адресна допомога внутрішньо переміщеним особам.	2
25.	Тема 25. Діяльність державної служби зайнятості.	4
26.	Тема 26. Ринок праці.	2
27.	Тема 27. Допомога на випадок безробіття.	4

7. Самостійна робота

Творчі роботи, які орієнтовані на формування практичних навиків, закріплення теоретичних знань з відповідної теми, розвиток креативності та творчого підходу до вирішення поставлених завдань.

№ з/п	Зміст навчального матеріалу	Кількість годин
		Денна форма
1.	Тема 1. Поняття, предмет, методи і система соціального забезпечення: - сформулювати визначення та з'ясувати співвідношення понять «соціальний захист», «соціальна політика», «соціальне забезпечення», «соціальне страхування»; - підготувати есе на тему: «Моє бачення концепції соціальної держави».	1
2.	Тема 2. Політика соціального забезпечення та діяльності соціальних служб України: - порівняти моделі соціального захисту в країнах ЄС; - повідомлення на тему: «Державні соціальні стандарти та соціальні гарантії у сфері соціального забезпечення».	2
3.	Тема 3. Джерела права соціального забезпечення: - розкрити роль Конституції України як джерела права соціального забезпечення; - перерахувати основні закони у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування.	1
4.	Тема 4. Основні принципи права соціального забезпечення: - підготувати повідомлення на тему: «Яке значення принципів, закріплених у законах, що стосуються сфери соціального забезпечення і захисту населення?»; - опрацювати Закон України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії».	1
5.	Тема 5. Правовідносини у сфері соціального забезпечення: - заповнити таблицю, у якій потрібно вписати номер статті та назву закону з якого взято текст.	1
6.	Тема 6. Трудові відносини: - скласти проєкт наказу про прийняття на роботу; - накреслити та заповнити таблицю з посиланням на відповідні правові норми.	2
7.	Тема 7. Колективний договір та угоди: - заповнити форму трудового договору, порівняти чим трудовий договір відрізняється від колективного договору. - зробити запис у журналі ознайомлення працівників з колективним договором.	2
8.	Тема 8. Поняття трудового стажу, його види	2

	- опрацювати Постанову КМУ Про затвердження Порядку підтвердження наявного трудового стажу для призначення пенсій за відсутності трудової книжки або відповідних записів у ній; - пояснити, у чому різниця між трудовим і страховим стажем.	
9.	Тема 9. Страховий стаж: обчислення і підтвердження: - заповнити таблицю страхового стажу.	1
10.	Тема 10. Порядок обчислення середньої заробітної плати - опрацювати постанову КМУ «Про затвердження Порядку обчислення середньої заробітної плати».	2
11.	Тема 11. Загальна характеристика пенсійної системи України: - опрацювати Закон України «Про пенсійне забезпечення».	2
12.	Тема 12. Пенсія за віком: - на основі вивчення Закону України «Про пенсійне забезпечення» заповнити таблицю.	1
13.	Тема 13. Порядок встановлення пенсії по інвалідності: - опрацювати Розділ IV Пенсії по інвалідності в солідарній системі Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».	1
14.	Тема 14. Пенсія у зв'язку з втратою годувальника: - обґрунтувати оптимальний розмір пенсії у зв'язку з втратою годувальника. Пояснити виходячи з яких витрат робили обрахунок.	1
15.	Тема 15. Пенсія за вислугу років: - скласти порівняльну таблицю (умови призначення пенсій за вислугу років державним службовцям і військовослужбовцям); - написати есе на тему: «Соціальна роль пенсій за вислугу років».	1
16.	Тема 16. Обрахунок пенсії: - дати відповіді на питання і обґрунтува їх.	1
17.	Тема 17. Звернення за пенсією, порядок її призначення та виплата: - скласти таблицю (документи, які потрібні для призначення кожного виду пенсії).	1
18.	Тема 18. Недержавне пенсійне забезпечення: - опрацювати Закон України «Про недержавне пенсійне забезпечення»; - написати есе на тему: «Роль недержавного пенсійного забезпечення в Україні».	1
19.	Тема 19. Страхова організація: - заповнити договір страхування з урахуванням усіх вимог; - вивчити страховий ринок, назвати найбільші страхові компанії й визначити основні напрями їх діяльності; - охарактеризувати стан конкуренції між страховиками на вітчизняному страховому ринку та виділити чинники, що зумовлюють конкурентоспроможність страхових компаній.	2
20.	Тема 20. Соціальні допомоги: - дати відповіді на питання теми.	2
21.	Тема 21. Допомоги і компенсаційні виплати за системою соціального забезпечення: - опрацювати законодавство у сфері компенсації за догляд і виписати ключові аспекти надання послуги.	2
22.	Тема 22. Допомога малозабезпеченим сім'ям	1

	- опрацювати Закон України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям»; - виписати нормативні документи, що регулюють надання послуги малозабезпеченим сім'ям; - сформулювати перелік соціальних послуг, які можуть надаватися малозабезпеченим сім'ям.	
23.	Тема 23. Призначення субсидій: - опрацювати законодавство.	1
24.	Тема 24. Адресна допомога внутрішньо переміщеним особам: - дати відповіді на питання.	2
25.	Тема 25. Діяльність державної служби зайнятості - вказати, що компенсується роботодавцю, який працевлаштовує на нове робоче місце громадян за направленням центрів зайнятості України, строком не менше ніж на два роки. - розробити план-схему консультації особі, що звернулася до Центру зайнятості, щодо отримання статусу безробітного (механізм дій і пакет документів); - надати консультацію особі, що має статус безробітного і перебуває на обліку в Центрі зайнятості, щодо переліку громадських робіт, які не відносяться до ознак оплачуваних (скласти конспект); - роз'яснити процедуру добору та призначення на вакантні посади державної служби.	2
26.	Тема 26. Ринок праці: - проаналізувати та оцінити співвідношення між попитом і пропозицією робочої сили на ринку праці у своєму місті; - оцінити ефективність державної політики зайнятості (визначити недоліки державного управління в соціально-трудої сфері та запропонувати напрями удосконалення державного управління у соціально-трудої сфері); - підготувати оголошення про пошук роботи та пошук працівника.	2
27.	Тема 27. Допомога на випадок безробіття: - розв'язати ситуаційні задачі.	2
Всього		40

8. Індивідуальні завдання

ІНДЗ складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Обсяг роботи – 15 – 20 сторінок (без додатків) машинописного тексту. Здобувач вищої освіти, відповідно до обраної теми повинен висвітлити такий матеріал (обрати один вид державної соціальної виплати):

1. Теоретичні засади призначення (вказати вид державної соціальної виплати):

1.1. Загальна характеристика нормативно-правової бази з питань надання (вказати вид державної соціальної виплати).

1.2. Період, умови призначення, порядок та джерела сплати (вказати вид державної соціальної виплати).

1.3. Зарубіжний досвід надання послуги (вказати вид державної соціальної виплати).

2. Методика нарахування (вказати конкретний вид державної соціальної виплати):

2.1. Розміри та особливості нарахування соціальної виплати (вказати вид виплати).

2.2. Порядок виплати, перерахунку, припинення та відновлення соціальної виплати (вказати вид виплати).

Здобувач вищої освіти самостійно обирає тему ІНДЗ, погоджуючи її з викладачем.

Вимоги до змісту структурних елементів індивідуального науково-дослідного завдання (ІНДЗ):

1. Титульний аркуш

Титульний аркуш містить назву закладу вищої освіти, інституту, факультету, а також назву кафедри, де виконана робота: назва роботи; прізвище, ім'я, по батькові здобувача, курс, група; прізвище, ім'я, по батькові наукового керівника; місто, рік.

2. Зміст

Він містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, пунктів, а також вступу, висновків, додатків, списку використаних джерел.

3. Вступ

У вступі зазначаються актуальність теми, мета, завдання роботи та основні її положення; вказуються і коротко характеризуються методи, які використовувалися для досягнення мети роботи.

4. Основна частина

Основна частина складається з розділів, пунктів. Кожен розділ починають з нової сторінки. У кінці кожного розділу формулюють висновки із стислим викладенням основних результатів.

5. Висновки

Викладення важливих наукових результатів, одержаних під час науково-пошукової роботи. Висловлення власної думки з проблеми дослідження, здійснення логічного підсумку роботи.

6. Додатки (за необхідності)

До додатків за необхідності доцільно включати допоміжний матеріал: статистичні або якісні результати роботи, схеми, малюнки, моделі, описи, копії першоджерел або архівних матеріалів тощо.

7. Список використаних джерел

Список використаних джерел слід розміщувати в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків.

Здобувач має можливість отримати додаткові бали за наявності результатів навчання, отриманих у неформальній освіті (стажування, публікація тез, тренінги, участь у конференціях, семінарах та ін.).

9. Методи навчання

Дискусії на визначені теми; інтерактивні методи навчання; розв'язування соціальних ситуацій та задач; підготовка творчого завдання на задані теми, конспектування та аналіз вітчизняних та міжнародних законодавчих документів.

10. Методи контролю

Поточне оцінювання відповідей та виконання завдань на практичному занятті; оцінка за ІНДЗ; підсумковий контроль; оцінка за самостійну роботу.

11. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання виконання практичного завдання

В УДПУ імені Павла Тичини використовується накопичувальна (100-бальна) система оцінювання сформованих компетентностей.

Заходи з оцінювання результатів навчання включають:

- поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення практичних занять та оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів);
- індивідуальне навчально-дослідне завдання (максимально 30 балів);
- підсумковий контроль (10 балів).

На практичному занятті здобувач може отримати максимальну 2 бали і 4 бали для тем 19, 25,27. За роботу на практичному занятті (максимально 1 бал чи 2 бали для тем 19, 25,27), виконання завдань самостійної роботи (максимально 1 бал чи 2 бали для тем 19, 25,27).

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
1 (2)*	Оцінюється робота здобувача, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
0,5 (1)*	Оцінюється робота здобувача, який достатньо володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неточності та помилки.
0 (0)*	Оцінюється робота здобувача, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, допускає істотні помилки.

* Оцінка для теми 19, 25, 27

Критерії оцінювання завдань самостійної роботи

К-сть балів	Критерії оцінювання
1 бал * 2 бали	Здобувач вищої освіти виконав усі завдання самостійної роботи, передбачені планом практичного заняття; форма здачі завдань повністю відповідає вимогам; результати самостійної роботи презентує вичерпно та впевнено, дає аргументовані та переконливі відповіді на уточнюючі запитання; в усному та писемному мовленні дотримується стилістичних, орфографічних та пунктуаційних правил.
0,5 бали *1 бал	Здобувач вищої освіти виконав не всі завдання самостійної роботи, передбачені планом практичного заняття; форма здачі завдань не відповідає вимогам; результати самостійної роботи презентує з труднощами, не може дати відповідь на уточнюючі запитання; в усному та писемному мовленні допускаються стилістичні, орфографічні та пунктуаційні помилки.
0 балів	Здобувач не виконав завдання самостійної роботи.

* Оцінка для теми 19, 25, 27

Оцінювання виконання індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ)

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується під час підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів з дисципліни.

№ з/п	Критерії оцінювання	Кількість балів
-------	---------------------	-----------------

1.	Якість оформлення ІНДЗ	0–5
2.	Логічність і послідовність викладення матеріалу	0–3
3.	Повнота розкриття теми	0–5
4.	Самостійний і творчий підхід до аналізу проблеми, яка досліджується	0–5
5.	Грамотність тексту	0–3
6.	Посилання на першоджерела	0–3
7.	Грунтовний висновок	0–5
8.	Своєчасність здачі ІНДЗ	0–1
Загальна кількість балів		30

Здобувач має можливість перезарахувати бали (інші види робіт) за наявності результатів навчання, отриманих у неформальній освіті (стажування, тренінги, участь у конференціях, семінарах та ін.) та інформальній освіті (самоосвіта).

Інформація про ресурси для неформальної освіти, процедуру визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, розміщена на сайті факультету соціальної та психологічної освіти (<https://cutt.ly/eZgmfn5>).

Дотримання принципів та правил академічної доброчесності передбачає самостійне виконання завдань до практичних занять, завдань самостійної роботи, завдань до ІНДЗ, підготовки до підсумкового контролю, визначених Кодексом академічної доброчесності Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини, Законом України «Про авторське право і суміжні права», методичними рекомендації щодо дотримання принципів академічної доброчесності на факультеті соціальної та психологічної освіти УДПУ імені Павла Тичини.

Критерії оцінювання результатів навчання (знань, умінь, навичок та компетентностей)

Оцінки	Теоретична підготовка	Практичні уміння і навички
Високий, А, 90 – 100, відмінно	Здобувач має глибокі, міцні і системні знання навчальної дисципліни, вміє синтезувати знання із окремих тем; використовує здобуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях, здатний вирішувати проблемні питання. Відповідь Здобувача відрізняється точністю формулювань, логікою, системністю узагальненості знань.	Здобувач самостійно орієнтується в потоці інформації з дисципліни; здатний проаналізувати й узагальнити отриманий результат. При підготовці до практичних занять Здобувач дотримується всіх вимог, передбачених програмою курсу. Крім того, його дії відрізняються раціональністю, вмінням оцінювати помилки й аналізувати результати.
Вище середнього, середній В, С, 75 – 89; дуже добре, добре	Здобувач знає і може самостійно визначити основні ідеї і категорії навчальної дисципліни; може синтезувати знання із окремих тем, давати точні формулювання. Здобувач може самостійно застосовувати знання в стандартних ситуаціях, його відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим.	Здобувач самостійно виконує завдання, передбачені програмою дисципліни, володіє базовими навичками обґрунтувати застосування основних положень курсу, пов'язати їх із власною дослідницькою та професійною діяльністю, але не завжди здатний провести аналіз і узагальнення результату. При виконанні завдань

		практичних занять Здобувач може самостійно виконати роботу в повному обсязі й зробити правильні висновки
Достатній, Д, Е, 61 – 74, задовільно, достатньо	Здобувач відтворює основні поняття і визначення курсу, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення навчальної дисципліни; допускає неточні і не повні відповіді, не чітко їх формулює, робить окремі помилки у відповіді, але може їх усунути під керівництвом викладача, недостатньо володіє термінологією.	Здобувач може виконувати найпростіші завдання, але не спроможний самостійно висвітлити загальні питання; робить висновки, але не розуміє як застосувати теоретичний матеріал у науково-дослідницькій та професійній діяльності.
Початковий, Фх, Ф 1 – 60, незадовільно	Відповідь здобувача при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями щодо курсу, який вивчається. У відповіді цілком відсутня самостійність. Здобувач знайомий лише з деякими основними поняттями та визначеннями курсу, з допомогою викладача може сформулювати лише деякі основні положення.	Допускає істотні помилки, невпевнено, з великими утрудненнями виконує практичні завдання.

12. Розподіл балів

Розподіл балів за практичні заняття та самостійну роботу																											ІНДЗ	ІТ	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					Змістовий модуль 3							Змістовий модуль 4												
Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27			
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	4	2	2	2	2	2	4	2	4	30	10	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка в ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90–100	A	відмінно	
82–89	B	добре	

75–81	C		зараховано
69–74	D	задовільно	
60–68	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Рекомендована література

Основна

1. Практикум: соціальна сфера (workshop book: social sphere) / автори-укладачі: І. В. Літяга, С. М. Ситняківська; за заг. ред. проф. Н. А. Сейко. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. 277 с.
2. Кучма О. Л. Пенсійне право України. Практикум. Київ: ФОП Маслаков, 2020. 96 с.
3. Павлюк Т. І. Ринок праці: теорія, методологія, практика : монографія. Вінниця : ВТЕІ КНТЕУ, 2018. 211 с.
4. Чуйко Н., Ляшук О. Соціальні права внутрішньо переміщених осіб: особливості реалізації: практичний посібник. Київ: Видавництво «Право», 2020. 69 с.
5. Сташків Б. І. Право соціального забезпечення. Загальна частина : навчальний посібник. Чернігів : ПАТ «ПВК «Десна», 2016. 692 с.
6. Ярошевич Н. Б. Бюджетна система: Практикум: Навчальний посібник. Львів : «Новий Світ-. 2000», 2019. 400 с.

Допоміжна

1. Ананко С. Призначення державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям. Юридичний журнал. 2018. № 7–8. С. 149–152.
2. Бориченко К. В., Гудзь А. О., Корнілова О. В., Наньєва М. І. Договори у сфері праці та соціального забезпечення: навч. - метод. посібник. Одеса: Фенікс, 2022. 80 с.
3. Гончар І. Г. Ісаченко В. П, Ведення випадку у соціальній роботі: актуальні методи та особливості документування. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка. Вип. 167. 2018. С. 45–48.
4. Гончар І. Г. Представництво інтересів людей з інвалідністю у соціальній роботі. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. соціальна робота». Ужгород. Вип.1(44). 2019. С. 33–38.
5. Кондрат Л. Г. Характеристика недержавного пенсійного забезпечення як вид фінансової послуги: сучасний стан. Правове регулювання фінансових послуг: національний, європейський, глобалізаційний виміри . 2022. №5. С. 30–39.
6. Кучма О. Л. Проблеми теорії та нормативно-правового регулювання соціального страхування в Україні : монографія. Київ : Освіта України, 2016. 415 с.
7. Кучма О. Л. Страхувий стаж як категорія трудового права і права соціального забезпечення України : Монографія. Київ, 2013. 202 с.
8. Правові проблеми трудового та пенсійного законодавства України в контексті євроінтеграції: монографія / [Н. М. Хуторян, Я. В. Сімутіна, М. М. Шумило та ін.; відповід. ред. Н. М. Хуторян]. Київ : Ніка-Центр, 2017. 256 с.
9. Смирнова І. І., Хачікян С. А. Недержавне пенсійне забезпечення в Україні: тенденції та проблеми розвитку. *Економічний простір* . 2021. С. 124–129.

Інформаційні ресурси

<https://www.ispf.gov.ua> – офіційний сайт Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю.

www.nbu.gov.ua – Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського.

<https://www.rada.gov.ua> – офіційний портал Верховної Ради України.

<https://www.msp.gov.ua> – офіційний портал Міністерства соціальної політики України.

<https://portal.pfu.gov.ua> – офіційний портал Пенсійного фонду України.

<http://www.fssu.gov.ua> – офіційний портал Фонд соціального страхування України.